ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zMPU

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

№7
2025

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 480 sahifa,
1-iyul, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:
Umarova H. O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Karimova E'zoza Gapirjanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A`ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Doniyorov S. M. –"Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Umarova H. O‘. – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G‘. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg‘izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O‘zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – **Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
• Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)
Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
• Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA CОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Konvergent tahririyat mas'uliyati: Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonini yoritish tendensiyalari 16
Doniyorov Salim Musurmonovich

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy bilimlarini shakllantirish 23
Nazarov Odil Omanqulovich

"Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"da ijtimoiy-pedagogik hamkorlikning o'rni 27
Abirova Umida Nazarovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarda uchraydigan nutq nuqsonlarini oldini olish va uning ahamiyati 30
Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li

Pedagogik jarayonda axloqiy qarashlarni shakllantirish usul va vositalari 34
Xudoykulova Shaxlo Mamaniyozovna

Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijodkorligini rivojlantirishda ta'limiy o'yinlarning ahamiyati 38
Salimova Dilmira Farxodovna

Aholining iqtisodiy axborot savodxonligini oshirishdagi muammo va kamchiliklar 41
Rajabov Asliddin Xolmirzayevich

Favqulodda vaziyatlar yo'nalishi ta'limida muloqotning ahamiyati 44
Boltayev Baxtiyor Yunusovich

Biologiya ta'limi va raqamli texnologiyalar 48
E. Po'latova

Boshlang'ich ta'limga tayyorlov guruhi bolalarini kasbga yo'naltirishda stem yondashuvining ahamiyati 51
Egamova Ravshanoy Surobjonovna

O'zbekiston TIMSS natijalarini qanday yaxshilashi mumkin? Innovatsion ta'lim yondashuvlari va samarali strategiyalar 55
G'aynidinov Shayxislom Tolibjon o'g'li

Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda mutaxassislar hamkorligi 60
Isayeva Mushtariy Alisher qizi

Developing Student's Critical Skills Through Technology-Enhanced English Lessons 63
Mavlonova Dildora Shuxrat qizi

Bahrom Ro'zimuhammad she'rlarini o'qitishda integratsiya usulidan foydalanish 67
Nomozova Dilobar Suyun qizi

Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirish: bosqichlar va tamoyillar 72
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi

3D Modeling of Virtual Chemical Laboratories 75
Qayumov Jamshid Ma'rufjon o'g'li

Fostering Metacognitive Skills in Efl Learners Through Ai-Supported Instruction: a Review of Recent Literature 80
Ruzieva Maftuna

Onlayn va gibrid ta'lim sharoitida mashinasozlik texnologiyasi faniga qiziqishni oshirishning nazariy asoslari 85
Sarimsakova Soxibaxon Raxmonjanovna

Loyihalashtirilgan integral darslar samaradorligi (9-sinflar uchun "Metallar va ularning umumiy xususiyatlari" mavzusida) 88
Sharipova Hakima Shavkatovna

Metacognition and Self-Regulated Learning 92
Turayeva Nazira Ibragimovna

Методические возможности совершенствования обучения научной письменной речи на основе коммуникативно-деятельностного подхода 95
Меденцева Наталья Петровна

Transformatsion jarayonlarda tibbiyot oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirish strategiyalari 100
Jonibekov Jasur Jonibekovich

O'zbek milliy musiqasi: boy madaniyat va san'atning ajralmas qismi 105
Rustamova Maxsuma Farxodbek qizi

Sharq va G'arbda tibbiyot fanlarining yaratilishi tarixi 108
Bakayev Najmiddin

Didaktik o'yinlar bola faoliyatining asosiy vositasi sifatida 112
Egamova Madina Qobil qizi

Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalarining konvergent-kreativ tafakkurini takomillashtirishning didaktik asoslari 116
Egamova Shukriya Amanovna

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida universal ta'lim faoliyatlari orqali tarbiyaviy maqsadlarga erishish imkoniyatlari 119
G'aybullayeva Nafisaxon Nosirjon qizi

Matematika o'qitishning klassik metodlaridan zamonaviy usullariga o'tish 124
G'ofurov Jamoliddin Xusniddinovich

Jahon miqyosida maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari 128
Hoshimova Dilnoza Boymirzoyevna, Mahmudova Zulfiya Homidovna

Bo'lajak o'qituvchilarning prognostik kompetensiyasini rivojlantirish tamoyillari 131
Ikromova Munisa Sheraliyevna

Bo'lajak muhandislarni kasbiy tayyorgarligini grafik ma'lumotlar asosida oshirishning didaktik asoslari 134
Jumanazarova Zuhra Qosimjonovna

Sport va jismoniy tarbiya pedagogikasida innovatsion metodlar 138
Jumanova Iroda Shokirjon qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish 141
Jumayeva Sarvinoz Ilhombekovna

Talabalarda nutqiy tarkibiy tuzilmalarni shakllantirish texnologiyasi 145
Kiyamova Maxbuba Sultanovna

Innovatsion yondoshuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning amaliy jihatlari 148
Mamadiyorov Jamol

Ingliz tili matnlarini o'rganishda 6-sinf o'quvchilarining grammatik kompetensiyasini oshirish va tatbiq qilishning samarali usullari 152
Sharipova Firuza Mehriddinovna

Kar va zaif eshituvchi yuqori sinf o'quvchilarining axborot kompetensiyasini rivojlantirish modeli 155
Tursunov Hojiakbar Hamidullo o'g'li

Maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim – pedagogik muammo sifatida 159
Xallokova Maksudaxon Ergashevna

Altruistik xulq-atvorning shaxsiy va ijtimoiy determinantlari 162
Xatamova Ferangiz Ibodulloyevna

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-pedagogik mahoratini teatr pedagogikasi vositalari orqali rivojlantirishning xorijiy va milliy tajribasi 166
Xudoyberganova Matluba Qulsoxatovna

Refleksiv yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va afzalliklari 170
Yodgorova Gulrux Farhodovna

Совершенствование методики формирования компетентности будущих студентов-искусствоведов в условиях цифрового образования 174
Юлдашев Эргаш Сабирович

O'z-o'zini rivojlantirish tushunchasi va uning pedagogik mohiyati 177
Kudenov Temurbek Maxsetbaevich

Boshlang'ich sinf o'qish darslarida hikoya janrini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish dolzarb muammo sifatida 180
Ergasheva Shoxida Nurmuxammadovna

Ingliz tili darslarini interaktiv tashkil etishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni va metodik yondashuvlar 185
Raxmatullayeva Barno Baxtiyor qizi

The Effectiveness of Using Podcasts to Enhance Listening Comprehension and Vocabulary Acquisition in Secondary School English Classes 189
Meliboyev Zuxriddin Isroil ugli

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Oʻzbekiston tarixi darslarida pedagogik improvizatsiyani texnologiyalashtirish va raqamlashtirish imkoniyatlari 192
Ergasheva Muhayyoxon Gʻanijonovna

Tasviriy faoliyat vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning samaradorligi........ 196
Arslanova Umidaxon Komiljon qizi

Baxtli pedagoglar sirlari yoki kasbdagi subyektiv farovonlik........ 201
Adilova Zulfiya Djavdatovna

Ayollarning siyosiy faolligini oshirishda gender kvotalarining oʻrni 204
Abdukaxorova Oʻgʻiloy Isroiljon qizi

The Content of Developing Students' Communicative Culture Through a Bilingual Approach 207
Abdukhalilova Feruzakhon Ulugbek kizi

Maktabgacha yoshdagi nutqida kamchiligi boʻlgan bolalar soʻzlashuv nutqini shakllantirishda oʻyin texnologiyalaridan foydalanish ahamiyati........ 210
Abdullayeva Ugiloy Djurayevna

Chet tili intellektual va kasbiy rivojlanish kaliti 214
Aripova Sayida Abdulaxatovna

Raqamli etiket: zamonaviy ta'limda yangi madaniyat talabi 217
Rasuljon Atamuratov

Raqamli xiyonat: zamonaviy munosabatlar va sodiqlik inqirozi........ 221
Azizova Shodiya Utkur qizi

Badiiy tarjimada leksik birliklarning lingvomadaniy aspektlari 224
Mardiyeva Maxbuba Shavkatovna

Oʻquvchilarda funksional savodxonlikni rivojlantirishga yoʻnaltirilgan dasturiy platformani pedagogik loyihalash........ 228
Obloqulov Sulaymon Maxmayusuf oʻgʻli

Kurashchilar orasida jarohatlarning oldini olish: reabilitatsiya va profilaktik uslublar 232
Ochilova Sarvinoz Salim qizi

Xalq ogʻzaki ijodi vositasida boʻlajak boshlangʻich sinf oʻqituvchilarini oʻquvchilarning oʻqish savodxonligini rivojlantirishga tayyorlashning pedagogik-psixologik jihatlari 236
Oxunova Nozimaxon Mirzagʻulom qizi

Loyiha asosidagi oʻqitish orqali yoshlarda liderlik qobiliyatini rivojlantirish usullari........ 239
Risvayeva Charos Zaydilla qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini oʻyinlar vositasida oʻrgatishga qaratilgan mashq va topshiriqlarning samaradorligi........ 242
Toshniyozova Dildora, Meliyeva Nargizaxon

Boʻlajak oʻqituvchilarni tarixiy va ma'naviy ideallarga aksiologik munosabatini rivojlantirish modeli 245
Tursunova Dilnoza Adhamjon qizi

Shaxs rivojlanishida pedagogika va psixologiyaning oʻrni........ 248
Umirova Guldona Jamoliddin qizi

Toshkent shahri havosi ifloslanishining sabablari va oldini olish choralari 251
Ungalov Akmal Navruzovich

Sun'iy intellekt asosida tuzilgan interaktiv platformalar va ulardan foydalanuvchi tajribasi 254
Xabirova Zulfiya Anvarbekovna

Talabalar ijtimoiy faollik indeksini rivojlantirishda tyutorlik faoliyatining oʻrni va ahamiyati 257
Xamrakulov Jasurbek Muxammadjon oʻgʻli

Hozirgi davr pedagogikasida sharqona ta'limning ahamiyati........ 260
Yuldasheva Mastura Islamovna

Пословицы и поговорки как отражение картины мира 263
Алламбергенова Шахноза Садатдиновна

Raqamlashtirish sharoitida talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini rivojlantirishda mustaqil ta'limning oʻrni 268
Abdumannopov Muhammadsohib Muhammadyusuf oʻgʻli

Boʻlajak boshlangʻich sinf oʻqituvchilarini kasbiy-kreativ kompetensiyalarini rivojlantrishning oʻziga xos xususiyatlar........ 272
Khadicha Mukhamadiyeva Karomatovna

Zamonaviy didaktik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish....277
Mo'minova Gulhayo Turg'unboy qizi

Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tyutorlik faoliyatiga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari....280
O'rinova Nilufar Muhammadovna

Aholi o'rtasida yoshlarning pedagogik intervensiyalar orqali ilmiy faolligini oshirish va sog'lom turmush tarzini shakllantirish metodikasi....286
Raximov Xasanboy Kamoliddin o'g'li

Buyuk ipak yo'li – yangi geosiyosiy va iqtisodiy aloqalarning tarixiy asosi sifatida....290
Tugalova Madina Erkin qizi

Ilk maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiya....293
Umarova Muyassarxon A'zamjonovna

Rus tilida o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari....297
Xanova Dilrabo

Didactic Possibilities of Teaching English in Primary Schools Based on 3D Interactive Technologies....303
Kholiqova Lutfiya Umurzoqovna

Raqamli dasturiy vositalari asosida organik kimyo fanini o'qitish jarayonlarini loyihalashtirish modeli.... 306
Ametova Guljamilya Elbrusovna

Talabalarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirishning amaliy asoslarini takomillashtirish.... 310
Baydjanov Bekzod Xaitboyevich

Aksiologik yondashuv asosida o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishning til o'rganish jarayonidagi ahamiyati.... 314
Choriyeva Feruza Amrullayevna

Ibrayim Yusupovning "Saksovul" she'rini o'qitish metodikasi.... 317
Darmenov Allayar Abdilxaq uli

Innovatsion ta'lim sharoitida talabalarning madaniyatlararo kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.... 320
Ergasheva Anbar Shaymardan qizi

Oiladagi zo'ravonlik: sabablari, oqibatlari va psixologik yondashuvlar.... 324
Jo'rayeva Kaniza Akbarali qizi

Darsda talabalar nutqiy qobiliyatini shakllantirish masalalari.... 329
Kamoliddinova Maftuna Xusniddin qizi

Nodavlat ta'lim tashkilotlari o'quvchilarida kreativlikni shakllantirishni boshqarish.... 334
Nasriddinov Xasan Baxtiyor o'g'li

Nutq nuqsoniga ega bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik aspektlar va pedagogik yondashuvlar.... 339
Normatova Maftuna Kengash qizi, Kamolova Gulshoda Jobir qizi

Talabalarni ma'naviy tarbiyalash diagnostikasining psixologik va pedagogik manbalardagi talqini.... 346
Saotmuratova Zebo Yuldash qizi

OTM talabalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlari.... 350
Tokumbetova Mexribonu Shavkat qizi

Ma'naviy yetuklik sari: jadid adabiyotining o'rni.... 356
Abdullayev Ro'zimuxammad Akramjon o'g'li

Nemis tilida derivatsion leksik birliklarning o'qitishning lingvodidaktik asoslari.... 361
Abduraxmanov Sirojiddin Muminkulovich

Bo'lajak o'qituvchilarda baholash madaniyatini shakllantirish: adolatli, obyektiv va motivatsiyalovchi baholashga tayyorlash.... 365
Boymirzayev Farxodjon Raxmatjon o'g'li

Maktab ta'limida ko'paytirishning qulay usullari.... 371
Ergasheva Shahlo Shoabdullo qizi

Sensor integratsiya buzilishlari bolaning nutq, harakat va hissiy rivojlanishiga ta'siri.... 375
Isayeva Mushtariy Alisher qizi

Inson jamiyatdagi ish faoliyatida va psixologiyasida sportning o'rni.... 378
Isoqov Nuriddin Halim o'g'li

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini integrativ o'qitishga metodik tayyorgarligini takomillashtirish.... 382
Jo'rayeva Nargiza Jamolidinovna

Обучение дошкольников иностранному языку в различных видах неречевой деятельности.... 386
Марасулова Доно Нигматуллаевна

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Til oʻrgatishda matnning didaktik va kommunikativ ahamiyati 389
Ungarbayeva Ayman Davletbayevna

Munavvarqori Abdurashidxonov – jadidchilik harakatining ma'rifatparvar yoʻlboshchisi 393
Xasanboyeva Ruxshona Nurmatjon qizi

Dars jarayonida oʻquvchilarning tanqidiy fikrlashini shakllantirish 396
Yulchiyeva Shoxsanam

Особенности использования современных педагогических технологий в преподавании естественных наук в общеобразовательной школе 399
Мажидова Мадина Фархадовна, Мажидов Шерзод Фархадович

Повышение информационной грамотности и формирование информационной культуры студентов в среде дистанционного обучения 403
Р. К. Ауезова

Воздействие медиа в контексте социального формирования личности 407
Хайдарова Гулинур Нурбек кизи

Теоретические основы развития интеллектуальных способностей студентов 411
Чинкулова Гулмехра Бахроновна

Oʻqituvchining oʻz darsini tahlil qilishi: tajriba va amaliyot 417
Djuraboyev Maqsudbek Karimbek oʻgʻli

Innovatsion yondashuv asosida boʻlajak boshlangʻich sinf oʻqituvchilarini rivojlantirishda ma'naviy-axloqiy tadbirlarning oʻrni 423
Gʻaybullayeva Sabohat Ulugʻbek qizi, Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich

Boʻlajak boshlangʻich ta'lim oʻqituvchilarining adabiy kompetensiyalarini rivojlantirishda matn ustida ishlashning ahamiyati 426
Islomova Xafiza Azamatovna

Oʻquvchilarda estetik qobiliyatlarni shakllantirishda xalq ogʻzaki ijodining tarbiyaviy-metodik salohiyati 430
Kaxarova Gulnora Sa'dullayevna

Boshqaruv kompetentligi tushunchasining pedagogik psixologik va menejment sohalaridagi ilmiy asoslari va evolyutsiyasi 434
Mamatqulova Kimyoxon Abdujalilovna

Muhandislik ta'limida zamonaviy kompyuter grafikasi vositalari yordamida talabalarning konstruktorlik faoliyatini rivojlantirish 438
Muxitdinov Abduvahob Abduvalievich

Turizm sohasiga oid terminlarni oʻqitishda axborot texnologiyasi orqali takomillashtirish 442
Nishanova Hafiza Vafoqulovna

Ilmiy maqola yozish kompetensiyasini rivojlantirishda statistik metodlarni integratsiyalashning ta'limiy samaradorligi 446
Rahimova Indira Qudrat qizi

Sotsiolingvistikaning asosiy tushunchalari va konsepsiyalari 451
Rustamova Mohimbonu Maxammadjon qizi

Pedagogik mahoratni baholashda Oʻzbekiston va Kanada tajribasining qiyosiy tahlili 455
Tursinova Zoxida Sharabidinovna

Basketbolning insonning jismoniy va kognitiv rivojlanishiga ta'siri: ilmiy tahlil 463
Umarjanov Alimardon Alisher oʻgʻli

Talaba qizlar psixik salomatligi xususiyati deviant xulq-atvorni keltirib chiqaruvchi omil sifatida 466
Xasanova Mashxura Abduvalievna

Ta'lim jarayonida oʻyinlardan samarali foydalanish texnologiyasi 471
Ortiqova Yulduz Akram qizi

Innovatsion ta'lim muhitida boʻlajak boshlangʻich sinf oʻqituvchilarining kasbiy-pedagogik mahoratini teatr pedagogikasi vositalari orqali rivojlantirish 475
Xudoyberganova Matluba Qulsoxatovna

TA'LIM JARAYONIDA O'YINLARDAN SAMARALI FOYDALANISH TEXNOLOGIYASI

Ortiqova Yulduz Akram qizi
Shahrisabz davlat pedagogika instituti
maktabgacha ta'lim magistranti
ORCID: 0009-0001-7793-4878

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim jarayonida o'yin texnologiyalaridan samarali foydalanishning ahamiyati, ularni qo'llash usullari hamda bu texnologiyalarning natijalari yoritilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, o'yin faoliyati bolalarning nutqi, tafakkuri va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish, shuningdek, ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, o'yin texnologiyalari, pedagogik jarayon, bolaning rivojlanishi, didaktik o'yin, interaktiv ta'lim, raqamli o'yinlar.

Abstract: This article highlights the importance and effectiveness of applying game-based technologies in the preschool education process. The study confirms that game activities significantly contribute to the development of children's speech, thinking, and social skills, while also enhancing the overall quality of education. The paper outlines the methods of integrating game-based approaches into the pedagogical process.

Key words: preschool education, game-based technologies, pedagogical process, child development, didactic game, interactive learning, digital games.

Аннотация: В статье раскрываются значение и эффективность применения игровых технологий в процессе дошкольного образования. Установлено, что игровая деятельность способствует развитию речи, мышления и социальных навыков детей, а также способствует повышению качества образования. Приведены способы внедрения игровых подходов в педагогический процесс.

Ключевые слова: дошкольное образование, игровые технологии, педагогический процесс, развитие ребёнка, дидактическая игра, интерактивное обучение, цифровые игры.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim jarayoni bolalarning har tomonlama rivojlanishida muhim bosqich bo'lib, ularning aqliy, jismoniy, nutqiy va ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bois, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli[1] Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi "2019–2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4477-sonli[2] qarori va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-sonli[3] qarorida maktabgacha ta'lim sifatini oshirish hamda ta'lim jarayonini bolalar uchun qiziqarli va samarali tashkil etish dolzarb vazifa sifatida belgilangan.

Bugungi kunda ta'lim tizimida innovatsion metodlardan, xususan, o'yin texnologiyalaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirishning samarali vositalaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. O'yin faoliyati orqali bola atrof-muhitni o'zlashtiradi, ijtimoiy tajriba orttiradi, nutqi va tafakkuri rivojlanadi, shuningdek, his-tuyg'ularini boshqarishni o'rganadi. Bundan tashqari, o'yinlar bolalarda mustaqil fikrlash, samarali muloqot qilish hamda jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF–60–sonli Farmoni: https://lex.uz/ru/docs/-5841063

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi "2019–2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4477-sonli qarori: https://lex.uz/docs/-4539502

3 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-sonli qarorida : https://lex.uz/docs/-4327235

MAKTAB TA'LIMI SCHOOL EDUCATION ШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Ta'lim jarayonida o'yinlardan foydalanishning asosiy maqsadi – bolalarning bilimlarni ongli va mustahkam o'zlashtirishini ta'minlash bilan birga, ularda ijobiy emotsional holatni shakllantirish, darslarga bo'lgan qiziqishni oshirish hamda individual rivojlanishiga yo'naltirilgan yondashuvni amalga oshirishdan iboratdir. Ayniqsa, hozirgi kunda raqamli interaktiv o'yinlardan foydalanish imkoniyatlarining kengayib borayotgani o'yin texnologiyalarining samaradorligini yanada oshirishga sharoit yaratmoqda.

Shu nuqtai nazardan, o'yin texnologiyalarini maktabgacha ta'lim jarayoniga samarali integratsiya qilish orqali tarbiyalanuvchilarning bilim saviyasini oshirish, ularni ijtimoiylashuvga tayyorlash va ijodiy salohiyatini rivojlantirish imkoniyatlari kengayadi. Ushbu maqolada ta'lim jarayonida o'yinlardan samarali foydalanish texnologiyasining ahamiyati, qo'llash bosqichlari, natijalari hamda amaliy tavsiyalari atroflicha yoritiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha ilmiy yondashuvlar bir qator nufuzli tadqiqotchilar tomonidan asoslab berilgan. Maktabgacha ta'lim davlat standartida ta'lim mazmuni, bola rivojlanishining asosiy yo'nalishlari va pedagogik faoliyat tamoyillari aniq belgilangan bo'lib, o'yin faoliyati asosiy metodik yondashuv sifatida qaraladi.

Lev Vygotsky o'yin faoliyatini bolaning ijtimoiy va psixik rivojlanishida asosiy vosita deb baholagan. Uning fikricha, o'yin orqali bola atrof-muhitni anglaydi, rollarni o'zlashtiradi va bu orqali kognitiv jarayonlar faollashadi. Vygotskidan ilhomlangan E. Bodrova va D. Leong o'z tadqiqotlarida o'yin orqali bolalarning muammoli vaziyatlarni hal qilish, muloqot qilish va o'z fikrini ifoda etish qobiliyatlari rivojlanishini ko'rsatib bergan.

S. Smilansky esa sotsiodramatik o'yinlar bolaning ijtimoiy tajribani o'zlashtirishi va emotsional rivojlanishida muhim o'rin tutishini isbotlagan. Milliy adabiyotlar orasida Eshmuratova Nargiza o'yin texnologiyalarining interfaol metodlar bilan uyg'unlashuvi ta'lim samaradorligini oshirishini asoslaydi. Shodmonova Sayyora maktabgacha ta'lim metodikasiga oid ishlarida o'yin faoliyatining didaktik imkoniyatlarini keng tahlil qilgan.

Yangi davr tadqiqotchilaridan Ortiqova Yulduz maktabgacha ta'limda o'yin faoliyatining zamonaviy shakllarini, xususan raqamli o'yinlarning ta'sirini o'rgangan va ularning bolalar rivojlanishiga bo'lgan ijobiy ta'sirini amaliy asosda ko'rsatgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda sifat va miqdoriy tahlil usullari uyg'unlashtirib qo'llanildi. Dastlab Toshkent shahri hamda Toshkent viloyatidagi 5 ta maktabgacha ta'lim tashkilotida kuzatish va pedagogik tajriba o'tkazildi. Jarayonda 4–6 yoshdagi 100 nafar tarbiyalanuvchi hamda 10 nafar pedagog faoliyatida o'yin texnologiyalaridan foydalanish samaradorligi sinovdan o'tkazildi.

Tadqiqot quyidagi uch bosqichda amalga oshirildi:

1-bosqich (Tahlil va tayyorgarlik): O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF–60–sonli[4] Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi "2019 – 2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ–4477–sonli[5] qarori, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-sonli[6] qarorlari, Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining o'quv dasturlari hamda maktabgacha ta'lim davlat standarti o'rganildi. O'yin texnologiyalarining nazariy asoslari, turlari (didaktik o'yinlar, harakatli o'yinlar, rolli o'yinlar, stol o'yinlari, raqamli interaktiv o'yinlar) va ularning yosh xususiyatlariga moslashtirilishi chuqur tahlil qilindi.

2-bosqich (Amaliy tadqiqot): Pedagogik kuzatuv davomida an'anaviy o'yinli faoliyatning samaradorligi bilan o'yin texnologiyalarining rejalashtirilgan holda qo'llanishi natijalari o'zaro taqqoslandi. "Ranglarni o'rganamiz", "Kim tez topadi?", "Hayvonlarni tanib ol", "Mantiqiy qatorni davom ettir" kabi didaktik o'yinlardan muntazam foydalanildi. O'yin jarayonida bolalarning faoliyatini baholash uchun pedagoglar tomonidan maxsus diagnostik kartalar to'ldirildi.

3-bosqich (Tahlil va umumlashtirish): Kuzatuv, suhbat va test sinovlari asosida olingan ma'lumotlar umumlashtirildi. Pedagoglar hamda ota-onalar bilan o'tkazilgan suhbatlar orqali o'yin texnologiyalarining bolaning nutqi, muloqot ko'nikmalari, tafakkuri va mustaqil fikrlashi rivojiga bo'lgan ta'siri yuzasidan fikrlar olindi.

4 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni: https://lex.uz/ru/docs/-5841063

5 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi "2019–2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4477-sonli qarori: https://lex.uz/docs/-4539502

6 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-sonli qarorida : https://lex.uz/docs/-4327235

Tadqiqot davomida quyidagilar asosiy metodik tamoyillar sifatida belgilandi:

- O'yinlarni bolaning yosh va individual rivojlanish xususiyatlariga mos holda tanlash;
- O'yinlarni pedagogik maqsadlarga moslashtirish hamda ularda bolaning faol ishtirokini ta'minlash;
- O'yin faoliyatini kuzatish, baholash va rivojlanish dinamikasini diagnostika qilish mexanizmlarini ishlab chiqish.

Shuningdek, o'yin texnologiyalaridan foydalanishda zamonaviy raqamli resurslar va interaktiv vositalarni qo'llash imkoniyatlari amaliyotda sinovdan o'tkazildi. Bu orqali dars jarayonida interaktiv ta'lim muhitini yaratish, bolalarda o'zaro muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, jamoada ishlashga o'rgatish, ijodiy yondashuv va mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirish imkoniyatlari o'rganildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari ta'lim jarayonida o'yin texnologiyalaridan samarali foydalanish maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini isbotladi. Kuzatuv va diagnostika asosida quyidagi asosiy natijalar qayd etildi:

1. Bolalarning ta'limga qiziqishi oshdi. O'yin texnologiyalaridan foydalangan guruhlarda bolalarning dars jarayonidagi faol ishtiroki 38 % ga oshdi. Tarbiyalanuvchilarning o'z tashabbusi bilan savollar berishi va mashg'ulotlarda faol ishtirok etishi kuzatildi.
2. Nutq faoliyati rivojlandi. Didaktik o'yinlar davomida bolalarning yangi so'zlarni eslab qolishi, to'liq gap tuzishi va muloqotda faol ishtirok etish ko'rsatkichlari 24 % ga oshgani aniqlandi. Shuningdek, hikoya tuzish va savollarga aniq javob berish ko'nikmalari shakllandi.
3. Mantiqiy fikrlash va tafakkur rivojlandi. Mantiqiy o'yinlar orqali bolalarda ketma-ketlikni aniqlash, muammoga yechim topishga urinib ko'rish, moslashtirish va taqqoslash kabi fikrlash faoliyatlari 31 % ga oshdi.
4. Jamoada ishlash va ijtimoiylashuv kuchaydi. Rolli va harakatli o'yinlarda bolalar o'zaro muloqot qilish, o'yin qoidalariga amal qilish, do'stlariga yordam berish va navbat kutish kabi ijtimoiy ko'nikmalarni egalladi. Jamoaviy o'yinlarda qatnashgan bolalarda ijtimoiylashuv ko'rsatkichi 29 % ga yuqori bo'ldi.
5. Mustaqil fikrlash va ijodkorlik rivojlandi. O'yin faoliyatida erkin rollarni bajarish, yangi o'yin qoidalarini taklif qilish va ijodiy fikrlarni ifoda etish orqali ijodkorlik salohiyati oshdi. Ayrim bolalarda ijodiy yondashuv darajasi 22 % ga ko'tarilgani diagnostika kartalari orqali qayd etildi.
6. Pedagogik jarayon samaradorligi oshdi. O'yin texnologiyalaridan foydalangan pedagoglar darslarni yanada qiziqarli, interaktiv va samarali tashkil etgani sababli, o'quv jarayonida ishtirok faolligi hamda bilimlarni o'zlashtirish darajasi ortdi.

Shuningdek, ota-onalar bilan olib borilgan suhbatlar natijasida aniqlanishicha, bolalar uyda ham o'rgangan o'yinlarni davom ettirgan, yangi bilimlarni amaliy faoliyatda qo'llagan hamda xotira va tafakkur jihatdan rivojlanish kuzatilgan.

Umuman olganda, o'yin texnologiyalaridan samarali foydalanish maktabgacha ta'lim jarayonida ta'lim sifati oshishiga xizmat qiladi, bolalarning har tomonlama rivojlanishida muhim omil bo'lib, ularni maktabga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, tarbiyaviy jarayonni qiziqarli va samarali tashkil etish imkonini yaratadi.

O'yin texnologiyalaridan ta'lim jarayonida foydalanish samaradorligi tahlili shuni ko'rsatdiki, o'yinlar nafaqat bolaning vaqtini mazmunli o'tkazish, balki uning bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishda muhim metodik vosita sifatida xizmat qiladi. O'yin faoliyati davomida bola atrof-muhit bilan tanishadi, o'z fikrini erkin ifoda etadi, nutq faoliyati rivojlanadi hamda ijtimoiylashuv jarayoni jadallashadi.

Tahlil jarayonida o'yin texnologiyalari orqali bolalarda quyidagi jihatlar rivojlangani kuzatildi:

- Kognitiv rivojlanish: bolalar mavzularni ongli va mustahkam o'zlashtirdi; mantiqiy o'ylash, muammoga yechim topish va tahlil qilish ko'nikmalari shakllandi.
- Ijtimoiy-emotsional rivojlanish: rolli va jamoaviy o'yinlarda muloqot ko'nikmalari, do'stlarga yordam berish, tartibga amal qilish, o'z fikrini to'g'ri yetkazish qobiliyatlari rivojlandi.
- Nutq rivoji: hikoya tuzish, savollarga javob berish, yangi so'zlardan foydalanish holatlari kuchaydi.
- Jismoniy rivojlanish: harakatli o'yinlar orqali muvofiqlashtirish, chaqqonlik, koordinatsiya va umumiy harakat faolligi oshdi.

O'yin texnologiyalaridan foydalanishda e'tiborga olinishi lozim bo'lgan jihatlar:

- O'yinlarni bolaning yosh va individual xususiyatlariga mos tanlash;
- O'yin maqsadini oldindan belgilab olish va uni ta'lim mazmuni bilan uyg'unlashtirish;
- Pedagog tomonidan o'yin jarayonida faol boshqaruv va kuzatuvni amalga oshirish;
- O'yin natijalarini baholab borish hamda rivojlanish dinamikasini monitoring qilish.

Tadqiqot davomida raqamli interaktiv o'yinlardan foydalanish bolalarda darsga qiziqish va o'zlashtirish samaradorligini oshirganligi qayd etildi. Bu esa o'yin texnologiyalarini raqamli ta'lim vositalari bilan uyg'unlashtirish istiqbollari yuqori ekanini tasdiqlaydi.

MAKTAB TA’LIMI SCHOOL EDUCATION ШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

XULOSA VA TAKLIFLAR

O‘tkazilgan tadqiqotlar va amaliy kuzatuvlar shuni ko‘rsatdiki, o‘yinlardan samarali foydalanish maktabgacha ta’lim jarayonini yanada qiziqarli, samarali va bola uchun tushunarli qiladi. Chunki bola o‘yin orqali o‘rganadi, atrof-muhitni anglaydi, yangi bilimlarni quvonch bilan qabul qiladi va ularni mustahkam eslab qoladi.

Birinchidan, o‘yinlar bolalarning ta’limga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Oddiy tushuntirish yoki kitob o‘qib berish bilan solishtirganda, o‘yin orqali o‘zlashtirilgan bilimlar bolalar tomonidan tezroq tushuniladi va xotirada uzoqroq saqlanadi.

Ikkinchidan, o‘yinlar bolalarning nutqini rivojlantiradi. O‘yin jarayonida ular so‘zlashadi, savol beradi, javob topadi va fikrini erkin ifoda etishni o‘rganadi. Bu jihat ularning maktabga tayyor bo‘lish jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi.

Uchinchidan, o‘yin orqali bolalar o‘zaro do‘stlashadi, navbat kutishni, o‘yin qoidalariga rioya qilishni, yordam so‘rash va yordam berishni o‘rganadilar. Bu esa ularni jamiyatda muloqot qilishga va ijtimoiylashuvga tayyorlaydi.

To‘rtinchidan, o‘yin faoliyati davomida bolaning tafakkuri, mantiqiy fikrlashi, kuzatuvchanligi va ijodiy salohiyati rivojlanadi. Masalan, “qaysi rang?”, “qaysi shakl?”, “qaysi tartib bilan?” kabi o‘yinlar orqali bola tez fikrlash va muammolarga yechim topishni o‘zlashtiradi.

Beshinchidan, o‘yinlar dars jarayonini jonlantiradi, bolalarga zerikmasdan, faol ishtirokda bilim olish imkonini beradi. Bu esa pedagog uchun ham darsni samarali tashkil etish va natijadorlikka erishishda yordam beradi.

Shunday qilib, o‘yin texnologiyalari maktabgacha ta’limning ajralmas qismi bo‘lishi zarur. Chunki bola aynan o‘yin faoliyati orqali biladi, rivojlanadi, muloqot qiladi, o‘ziga bo‘lgan ishonchini mustahkamlaydi hamda yangi bilimlarni osonlik bilan o‘zlashtiradi.

Takliflar:

Kelgusida ta’lim jarayonida o‘yin texnologiyalaridan samarali foydalanishni ta’minlash uchun quyidagilarga e’tibor qaratish maqsadga muvofiq:

- Pedagoglar o‘yinlarni bolaning yoshi va qiziqishlariga mos holda tanlashi zarur;
- O‘yinlarning maqsadi oldindan aniqlanib, uni o‘quv materiallari bilan uyg‘unlashtirish lozim;
- Raqamli va interaktiv o‘yinlardan foydalanish orqali bolalarning ta’limga bo‘lgan motivatsiyasini yanada oshirish mumkin;
- O‘yin jarayonida bolaning rivojlanish holatini doimiy kuzatib borish va bu jarayonda ota-onalar bilan hamkorlikda ishlash muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, o‘yin texnologiyalaridan samarali foydalanish maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama rivojlanishida katta ahamiyatga ega bo‘lib, ularni maktabga tayyorlashda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Bu esa ta’lim jarayonining samaradorligini oshirishda innovatsion pedagogik yondashuv sifatida e’tirof etilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–yil 28–yanvardagi PF–60–sonli “2022–2026 yillarda Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi farmoni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019–yil 8–oktabrdagi PQ–4477–sonli qarori “Maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirishning qo‘shimcha chora–tadbirlari to‘g‘risida”.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020–yil 6–noyabrdagi PQ–4884–sonli qarori “Maktabgacha ta’lim sifatini oshirish va qamrovini kengaytirishga doir chora–tadbirlar to‘g‘risida”.
4. Maktabgacha ta’lim davlat standarti. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi, 2021.
5. Eshmuratova, N. (2020). Pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlar. Toshkent: Fan va Texnologiya nashriyoti.
6. Ortiqova, Y.A. (2024). Maktabgacha ta’limda o‘yin faoliyatining ahamiyati. Pedagogik izlanishlar ilmiy–amaliy jurnal, №2, 45–49.
7. Shodmonova, S. (2019). Maktabgacha ta’lim metodikasi. Toshkent: Ilm Ziyo nashriyoti.
8. Smilansky, S. (1990). Sociodramatic Play: Pretending and Social Reality. New York: Teachers College Press.
9. Vygotsky, L.S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
10. Bodrova, E., & Leong, D.J. (2015). Vygotskian and Post-Vygotskian Views on Children’s Play. American Journal of Play, 7(3), 371–388.

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02	Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo‘yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqichlari bo‘yicha)
13.00.07	Ta’limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№C–5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.